

Sygn. akt II CSK 483/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko W. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 18 czerwca 2020 r., sygn. akt X Ga (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od W. S. na rzecz W. K. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 18 czerwca 2020 r., którym uwzględniono apelację pozwanego W. K. od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 września 2018 r. i oddalono w powództwo o zasądzenie 75 000 zł wraz z odsetkami z tytułu nierozliczonych zaliczek w wysokości 14 136 zł oraz z kary umownej w kwocie 60 864 zł.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 355 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 651 k.c., art. 490 § 1 k.c. i art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 77 § 1 i 2 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany wniósł odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy uwzględnić, że skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną.

Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych w postaci „potrzeby interpretacji art. 490 § 1 k.c. w zakresie tego czy wyłączną przesłanką upoważniającą stronę umowy do powstrzymania się z własnym świadczeniem jest wyłącznie obawa o spełnienie świadczenia przez drugą stronę umowy <ze względu na jej stan majątkowy> czy też przepis ten polega na wykładni rozszerzającej i również inne okoliczności mogą być podstawą do powstrzymania się ze spełnieniem świadczenia wzajemnego, w tym te dotyczące np. zamiaru spełnienia świadczenia. Jednocześnie skarżący wskazał, iż „występuje istotne

zagadnienie prawne w postaci rozstrzygnięcia czy oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy może zostać uznane jako złożone skutecznie kiedy nie tylko wola takiego skutku nie została wyraźnie wyrażona w postaci formalnego oświadczenia, ale przede wszystkim Sąd wywodzi takie oświadczenie jako skutecznie złożone - w sytuacji kiedy miało być ono złożone zupełnie innej osobie jak strona umowy od której rzekomo następuje odstąpienie”.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową osądzającą sprawę, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga może być przyjęta do rozpoznania.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15).

Podnoszone przez skarżącego jako pierwsze zagadnienie prawne ma charakter kazuistyczny, tymczasem sformułowane zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie

podlega jednoznacznej wykładni, nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20). Ponadto odwołanie się do istotnego zagadnienia prawnego nie jest uprawnione, gdy zgłoszony problem dotyczy wykładni i stosowania prawa. Wykładnia i stosowanie prawa nie składają się na istotne zagadnienie prawne. Ponadto wykazanie poważnych wątpliwości w wykładni przepisów uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2020 r., I UK 313/19). Skarżący nie powołał takich wątpliwości interpretacyjnych, które mogą dotyczyć przedstawionego zagadnienia oraz budzić rzeczywiście istotne wątpliwości. Przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne w istocie zmierzało do wykładni i stosowania prawa przez Sąd II instancji w rozpoznawanej sprawie. Ubocznie wskazać należy, że interpretacja art. 490 k.c. we wskazanym przez skarżącego zakresie jest również zbędna, bowiem z uzasadnienia wyroku Sądu II instancji wynika jednoznacznie, że dla oceny zasadności żądania pozwu, nie miała znaczenia norma art. 490 k.c., a wstrzymanie z wykonaniem prac przez pozwanego, była uzasadniona brakiem współdziałania powoda przy wykonywaniu umowy (strona 2 i 6 uzasadnienia). Natomiast problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, należy rozumieć jako mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności, a jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku. Z tych względów w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne.

Odnosząc się do drugiego z wymienionych zagadnień prawnych przyjąć należy, iż nie jest to kwestia obejmująca poważną wątpliwość prawną, nierozwiązaną dotąd w orzecznictwie sądowym, której wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia tej sprawy. Mianowicie z art. 60 k.c. wprost wynika, iż wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. W związku z powyższym jeżeli

treść oświadczenia woli doszła do adresata oświadczenia, to należy uznać iż było ono skuteczne wobec niego. Należy stwierdzić że odstąpienie od umowy jak i rozwiązanie umowy jest oświadczeniem woli strony, do którego w pełni mają zastosowanie przepisy ogólne kodeksu cywilnego. Rozwiązanie umowy wymaga zatem złożenia oświadczenia woli w tym przedmiocie, do którego ma zastosowanie między innymi art. 60 k.c. stanowiący, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Oświadczenie woli może być wyrażone w każdy, obiektywnie zrozumiały sposób, a więc wyraźnie albo dorozumianie przez jakiekolwiek zachowanie się, które w okolicznościach towarzyszących wyraża w sposób dostatecznie zrozumiały wolę wywołania określonych skutków prawnych.

W rzeczywistości podnoszony problem nie dotyczy wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego, ale ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych wskazanych przepisów prawnych. Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, nie powołał się na poważne wątpliwości interpretacyjne, jak też nie przytoczył argumentów, które w związku z tym prowadzą do rozbieżnych ocen. Ponadto odwołanie się do istotnego zagadnienia prawnego nie jest uprawnione, gdy zgłoszony problem dotyczy wykładni i stosowania prawa. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wykładnia i stosowanie prawa nie składają się na istotne zagadnienie prawne, bowiem dopiero poważne wątpliwości w wykładni przepisów uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020 r., III UK 104/19)

Mając na uwadze wspomniane stwierdzenia uznać należy, iż wskazana przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi jak również z okoliczności sprawy nie wynika, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265 j.t).